

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobkyně: **R.P.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 12. 2008, č. j. 2008/77274 - 424, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 6. 3. 2009, č. j. 2 Cad 146/2008 - 79,

takto:

- I. Návrh žalobkyně na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá.**
- II. Kasační stížnost **se zamítá.**
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 10. 12. 2008, č. j. 2008/77274 - 424, bylo zamítnuto odvolání žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce hlavního města Prahy, pobočky v Praze 4, ze dne 1. 10. 2008, č. j. ABE - 8067/2008 - 04/04, jímž byla žalobkyně vyřazena z evidence uchazečů o zaměstnání. Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně včasnou správní žalobu k Městskému soudu v Praze, v níž požádala o ustanovení zástupce.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 6. 3. 2009, č. j. 2 Cad 146/2008 - 79, nebyl žalobkyni ustanoven zástupce pro žalobní řízení.

Městský soud v Praze v odůvodnění tohoto usnesení uvedl, že žalobkyni zaslal tiskopis vzor 060 - prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, k jehož

vyplnění žalobkyni vyzval ve lhůtě 14 dní ode dne doručení výzvy. Žalobkyně byla poučena o tom, že nebude-li ve stanovené lhůtě předložen vyplněný formulář, soud žádosti o ustanovení zástupce nevyhoví. Výzva byla žalobkyni doručena dne 22. 1. 2009. Na základě této výzvy žalobkyně požádala, aby s ohledem na vedení dalšího řízení u správního úseku Městského soudu v Praze ve věci sp. zn. 1 Cad 16/2008 bylo dokazování o její nemajetnosti spojeno s řízením ve věci sp. zn. 2 Cad 146/2008. Navíc poukázala na vedení řízení u Městského soudu v Praze jako soudu obecného ve věci sp. zn. 66 C 4/2008, kde jí bylo rovněž zasláno potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. Soud však zjistil, že v řízení ve věci sp. zn. 1 Cad 16/2008 žalobkyně nedoložila vyplněné potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. Proto na tuto skutečnost upozornil žalobkyni přípisem ze dne 9. 2. 2009, v němž jí stanovil opakovanou lhůtu k předložení vyplněného potvrzení v délce 15 dní ode dne doručení přípisu. Přípis byl žalobkyni doručen dne 11. 2. 2009, lhůta tedy uplynula dne 26. 2. 2009 a v této lhůtě žalobkyně nezaslala soudu vyplněný formulář. Dne 10. 2. 2009 bylo Městskému soudu v Praze doručeno podání žalobkyně, v němž požádala o prodloužení lhůty k vyplnění potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech s tím, že v době od 15. 2. 2009 do 21. 2. 2009 bude na zimním lyžařském pobytu na Vysočině. Soud poté zjistil ze spisu sp. zn. 1 Cad 16/2008, že ani v tomto řízení žalobkyně nepředložila vyplněný formulář, naopak v uvedeném řízení podáním ze dne 27. 2. 2009 požádala o zajištění pracovníka soudu k vyplnění formuláře.

Soud dále poukázal na to, že žalobkyni byl tiskopis vzor 060 zaslán již dne 22. 1. 2009 a na její žádost byla lhůta pro podání řádně vyplněného potvrzení prodloužena o dalších 15 dní přípisem ze dne 9. 2. 2009, který byl žalobkyni doručen dne 11. 2. 2009. Pokud tedy byla žalobkyni již jednou prodloužena lhůta pro předložení vyplněného potvrzení, neshledal soud důvody k dalšímu prodloužení lhůty a vzhledem k jednoduchosti vyplnění potvrzení neshledal ani důvody k zajištění pracovníka soudu k vyplnění tohoto potvrzení. Soud podotkl, že v potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech se zjišťuje podstatně širší okruh okolností než pouhé konstatování výše závazků u žalobkyně vzniklých z nedoplatků zdravotního pojištění nebo výše příjmů dosahovaných žalobkyní. Soud dále s ohledem na obsáhlá podání, která žalobkyně činí vůči Městskému soudu v Praze, usoudil, že žalobkyně je schopna vyplnit jednoduché potvrzení, tedy že je schopna uvést své osobní poměry, nechat si potvrdit případnou výši příjmů a uvést další skutečnosti, z nichž by bylo možné dovodit její nemajetnost. S ohledem na to, že žalobkyni byla dána další lhůta k řádnému vyplnění formuláře, avšak žalobkyně toto potvrzení řádně nevyplnila a nezaslala zpět Městskému soudu v Praze, neprokázala nemajetnost potřebnou pro ustanovení zástupce. Žalobkyně tedy neprokázala splnění podmínek pro ustanovení zástupce, a proto ho soud pro žalobní řízení neustanovil.

Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka dne 1. 4. 2009 prostřednictvím e-mailu včasnou kasační stížnost, jež byla písemně doplněna dne 2. 4. 2009. V kasační stížnosti stěžovatelka uvedla, že důvody neustanovení zástupce považuje za nedostatečné. Dále uvedla, že Městskému soudu v Praze dlouhodobě dokládá svou nemajetnost i špatný zdravotní stav a snaží se plnit pokyny soudu. Stěžovatelka je přesvědčená, že povinnost doložit svou nemajetnost splnila dostatečně, o čemž svědčí i značně vysoký počet stran v obou spisech vedených na správním úseku Městského soudu v Praze. Stěžovatelka poté

uvedla, že časové i finanční náklady na komunikaci se soudem hradí ze svých prostředků; dále obsáhle popsala náročnost komunikace se soudy a vypočetla soudní řízení vedená u Městského soudu v Praze, u nichž dokládala nemajetnost. Uvedla, že toliko v jednom případě v řízení v občanskoprávní věci ji samosoudkyně vyzvala, aby se dostavila k soudu za účelem vyplnění vzoru 060 a v jiném řízení jí byl ustanoven zástupce. Stěžovatelka se proto domnívá, že správní úsek Městského soudu v Praze nepostupuje v řízení zcela v souladu s Listinou základních práv a svobod, z nepochopitelných důvodů jí brání v právu být zastoupena od počátku řízení a její žádosti zamítá kvůli nevyplnění formulářů, ačkoliv poskytla dostatek příloh dokládajících svou nemajetnost. Stěžovatelka se závěrem domáhala zrušení napadeného usnesení Městského soudu v Praze a ustanovení pracovníka soudu k vyplnění formulářů. Přípisem doručeným Nejvyššímu správnímu soudu elektronickou poštou dne 14. 5. 2009 a doplněným písemně dne 15. 5. 2009 stěžovatelka podala žádost o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, kterou doplnila obsáhlým množstvím příloh.

Vyjádření žalovaného nebylo vyžadováno s ohledem na skutečnost, že se jedná o kasační stížnost směřující proti usnesení o neustanovení zástupce pro žalobní řízení.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přípustná a stěžovatelka v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.; rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Jelikož stěžovatelka v řízení o kasační stížnosti uplatnila - byť až po uplynutí lhůty pro podání kasační stížnosti - žádost o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, musel se Nejvyšší správní soud s touto skutečností vypořádat. Nejvyšší správní soud zde především odkazuje na svou ustálenou judikaturu vyjádřenou v rozsudku ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publikovaném jako č. 486/2005 Sb. NSS, podle níž „*v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobců není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.)*.“ Povaha rozhodnutí, proti němuž kasační stížnost stěžovatelky směřuje, vylučuje, aby bylo možno nedostatek podmínky povinného zastoupení považovat za překážku, jež by bránila vydání rozhodnutí, jímž se řízení o kasační stížnosti končí. Je-li předmětem tohoto soudního přezkumu rozhodnutí, jímž nebylo vyhověno žádosti žalobkyně o ustanovení zástupce z řad advokátů, trvání na podmínce povinného zastoupení by vedlo k vlastnímu popření cíle, který žalobkyně podáním žádosti sledovala, a k popření vlastního smyslu řízení o kasační stížnosti, v němž má být zkoumán závěr o tom, že žalobkyně právo na ustanovení zástupce nemá. Jelikož stěžovatelka podala řádně a včas kasační stížnost obsahující všechny zákonné náležitosti a v době, kdy Nejvyššímu správnímu soudu adresovala žádost o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, již zbývalo toliko vydat rozhodnutí o kasační stížnosti, přičemž se navíc nejedná o věc skutkově ani právně složitou, rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 35 odst. 8 s. ř. s. tak, že návrh žalobkyně na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti zamítl.

Nejvyšší správní soud dále dospěl k závěru, že kasační stížnost žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 6. 3. 2009, č. j. 2 Cad 146/2008 - 79, není důvodná.

Důvod kasační stížnosti je uveden v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo v nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Stěžovatelka je přesvědčena o tom, že důvody, pro něž jí nebyl ustanoven zástupce, nejsou dostatečné a že Městský soud v Praze postupoval v řízení v rozporu s Listinou základních práv a svobod.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. může navrhovatel (v tomto případě žalobkyni), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. může být od soudních poplatků osvobozen účastník, jenž doloží, že nemá dostatečné prostředky; přitom se nesmí jednat o návrh, který zjevně nemůže být úspěšný. Z uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, že pro ustanovení zástupce je zapotřebí kumulativního splnění tří podmínek. První z nich je existence návrhu na ustanovení zástupce, druhou splnění předpokladu pro osvobození od soudních poplatků a třetí potřeba ochrany práv navrhovatele. Návrh na ustanovení zástupce uplatnila žalobkyně v souzené věci již v podané žalobě. Soud jí proto zaslal k vyplnění tiskopis vzor 060 - potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, přičemž první výzva byla žalobkyni doručena dne 22. 1. 2009 a druhá výzva, kterou byla žalobkyni nad rámec zákonné povinnosti soudu stanovena dodatečná lhůta pro předložení formuláře, byla doručena dne 11. 2. 2009. Žalobkyně však vyplněný formulář soudu neposkytla. Soud se sice, ačkoliv mu to zákon neukládá, pokusil vyhovět návrhu žalobkyně a formulář o její nemajetnosti si vyžádat z jiného spisu vedeného u správního úseku Městského soudu v Praze; ani v tomto spise se však vyplněný formulář nenacházel. Proto byla stěžovatelce poskytnuta dodatečná lhůta k předložení vyplněného formuláře ve věci sp. zn. 2 Cad 146/2008, v níž však žalobkyně formulář nepředložila.

Nejvyšší správní soud podotýká, že doložit nemajetnost je zapotřebí pro každé jednotlivé soudní řízení, v němž účastník žádá o osvobození od soudních poplatků či o ustanovení zástupce. Jeho majetkové poměry se totiž mohou v průběhu času měnit a formulář předložený v odlišném časovém období proto nemusí být relevantní pro posouzení majetkových poměrů v jiném soudním řízení. Jak již bylo uvedeno, navzdory této skutečnosti soud prvního stupně prokázal dobrou vůli a pokusil se vyplněný tiskopis vzor 060 opatřit ze spisu správního úseku Městského soudu v Praze sp. zn. 1 Cad 16/2008. Zjistil však, že ani tam stěžovatelka řádně a včas vyplněný formulář nedoložila. Nejvyšší správní soud ve shodě s názorem Městského soudu v Praze podotýká, že pokud je stěžovatelka schopna adresovat soudu velmi obsáhlá podání doplněná značným množstvím příloh, je rovněž schopna samostatně vyplnit srozumitelný formulář, navíc v situaci, kdy jí lhůta pro jeho vyplnění byla soudem prodloužena. Nejvyšší správní soud považuje za vhodné zdůraznit, že množství příloh, které stěžovatelka soudu poskytla, není rozhodující pro posouzení splnění předpokladu pro osvobození od soudních poplatků. Stěžejní jsou konkrétní soudem požadované informace, jež měly být obsaženy v řádně vyplněném formuláři, který však stěžovatelka nedoložila.

Věc lze uzavřít tak, že jelikož žalobkyně domáhající se ustanovení zástupce pro řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu nedoložila soudu ani v prodloužené lhůtě řádně vyplněné potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, nemohl Městský soud v Praze posoudit, zda žalobkyně splňuje předpoklad pro osvobození od soudních poplatků, což je nezbytná podmínka pro ustanovení zástupce. Za uvedené procesní situace nebylo možné zástupce ustanovit a Městský soud v Praze tedy nepochybil, pokud stěžovatelce zástupce neustanovil. Tento postup nebyl ani v rozporu s čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, neboť Městský soud v Praze ani Nejvyšší správní soud nepochybňují, že každý má právo na právní pomoc v řízení před soudy, nicméně je zapotřebí soudu doložit potřebnost této bezplatné právní pomoci.

K hrazení nákladů na komunikaci se soudem stěžovatelkou (zejm. poštovné, poplatky za kopírování materiálu, přístup k internetu apod.) je zapotřebí konstatovat, že se jedná o běžný průvodní jev řízení před soudem. Podotýká se však, že pokud by stěžovatelka soudu řádně a včas dodala pouze listiny, které byly vyžádány, a nikoliv množství jiných irelevantních podkladů, byly by její náklady spojené s řízením před soudem nižší. Návrhem, aby byl žalobkyni ustanoven pracovník soudu za účelem vyplnění potřebných formulářů, se Nejvyšší správní soud s ohledem na shora uvedené skutečnosti i vzhledem k tomu, že takový postup procesní předpisy neznají, nezabýval.

Jelikož bylo konstatováno, že důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. není dán, Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a proto podle § 120 a § 60 odst. 1 s. ř. s. nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalovanému, který úspěch ve věci měl, pak náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, a proto mu soud podle stejných zákonných ustanovení právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. května 2009

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně

senátu